

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 7ον - ΑΡΙΘΜ. 158

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1976

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗ

- 'Η Α' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις συνήλθεν από 21-28 Νοεμβρίου εις Σαμπεζύ.
(Τό επίσημον 'Ανακοινωθέν)..... 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Περύσματα τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Διασκέψεως :
  - α) Πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Α' Ἐπιτροπῆς..... 6
  - β) Πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Ἐπιτροπῆς..... 9
  - γ) Πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς..... 12
- Ἡ ἐπιτομία τοῦ Προέδρου τῆς Διασκέψεως Π. Β. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνας κ. Μελλίτωνος ἐπὶ τῇ κατακλειδί τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκέψεως. 14

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
ΤΕΛΕΓΡ. ORTHODOXIA-GENÈVE * ΤΕΛ. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSUY, 1292 CHAMBÉSUY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δέν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευόμενας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλήν ἐνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

ΤΗΣ Α' ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΧΟΥ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συνεκλήθη ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου Δημητρίου, κατὰ τὴν τάξιν, καί συνήλθεν ἐν τῷ ἐν Σαμπεζύ τῆς Γενεύης Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὴν 21ην Νοεμβρίου 1976, ἡ Α' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοχος Διάσκεψις, τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι ἐληξάν τὴν 28ην Νοεμβρίου.

1. Τῆς Διασκέψεως μετέσχον ἀντιπροσωπεύει ὅλων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πλην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γεωργίας, μὴ δυνηθείσης νὰ προσέλθῃ διὰ τεχνικούς λόγους.

2. Ἡ Διάσκεψις εἶχεν ὡς ἔργον τὴν προαγωγὴν τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καί, ἐν τῇ προοπτικῇ ταχυτέρας, τὸ δυνατόν, συγκλήσεως τῆς Συνόδου ταύτης, ἐν συνεχείᾳ πρὸς προηγουμένως διορθόδοξως ἀποφασισθέντα καὶ συνεπεῖα γενομένων ἐν τῷ μεταξὺ διορθόδοξων διαβουλεύσεων, ἡσχολήθη μὲ τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διάταξιν:

α. Ἀναθεώρησις τοῦ καταλόγου θεμάτων τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

β. Ἐξέτασις τῆς μεθοδολογίας προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου ὡς πρὸς τὰ θέματα.

γ. Γενικὴ ἐπισκόπησις καὶ ἀξιολόγησις τῆς πορείας τῶν σχέσεων καὶ τῶν διαλόγων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν ὡς καὶ μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

δ. Ἐξέτασις τοῦ θέματος τοῦ κοινοῦ ὕφ' ἀπάντων τῶν χριστιανῶν ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἐν ὠρισμένῃ Κυριακῇ.

3. Ἡ Διάσκεψις ἠργάσθη ἐν ἐλομελείᾳ καὶ ἐν ἐπιτροπαῖς καὶ κατέληξεν ὁμοφώνως εἰς τὰς ἀμθλεύθους ἀποφάσεις :

α. Ὅπως ἡ μέλλουσα Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος ἐπιληφθῆ περιωρισμένου ἀριθμοῦ θεμάτων καί δὴ τῶν ἀκολούθων :

- 1) Ὁρθόδοξος Διασπορά.
- 2) Τό Αὐτοκέφαλον καί τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.
- 3) Τό Αὐτόνομον καί τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτοῦ.
- 4) Δίπτυχα.
- 5) Τό ζήτημα κοινοῦ ἡμερολογίου.
- 6) Κωλύματα γάμου.
- 7) Ἀναπροσαρμογή τῶν περί νηστείας ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων.
- 8) Σχέσεις Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον.
- 9) Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενικὴ κίνησις.
- 10) Συμβολὴ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς ἐπικράτησιν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφωσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν λαῶν καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων.

β. Ὅπως συνεχισθῆ ἡ ὑπὸ τῆς Δ' Πανορθοδόξου Διασκέψεως καθορισθεῖσα διαδικασία προπαρασκευῆς καί ἐπεξεργασίας τῶν θεμάτων καθ' ὅλα τὰ στάδια, πλὴν τοῦ πρώτου σταδίου, κατὰ τὸ ὁποῖον αἱ ἀναλαμβάνουσαι τὴν πρώτην προπαρασκευὴν τῶν θεμάτων Ἐκκλησίαι θά προσφέρωσιν αὐτὴν εἰς τὴν περαιτέρω διορθόδοξον ἐπεξεργασίαν ὡς καθαρῶς πόρισμα ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καί οὐχὶ ὡς ἰδίαν αὐτῶν ἐπίσημον ἐκκλησιαστικὴν ἐπὶ τοῦ θέματος ἄποψιν, τοῦτο δέ ἵνα ὑπάρχη ἐλευθερία διαλόγου ἐπὶ τοῦ διορθόδοξου ἐπιπέδου.

4. Συγχρόνως ἡ Διάσκεψις ἐπεσκόπησε καί ἡξιολόγησε τὴν μέχρι τοῦδε πορείαν τῶν θεολογικῶν διαλόγων μεταξὺ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀγγλικανῆς, Παλαιοκαθολικῆς καί τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν καί ἀπεφάσισεν, ὅπως συνεχισθῶσι καί ἐνταθῶσιν οἱ διάλογοι οὗτοι, ἰδιαιτέρως δέ ὁ καθυστερημένος τοιοῦτος μετὰ τῶν Ἀρχαίων Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ῥωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ὁ μετὰ τῆς ὁποίας θεολογικός διάλογος εὐρίσκεται εἰς τὸ στάδιον τῆς προπαρασκευῆς, ἡ Διάσκεψις ἀπεφάσισε νὰ δραστηριοποιηθῆ ἡ ἐργασία τῆς ἐπὶ τούτῳ ὀρισθείσης διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν Λουθηρανικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ Διάσκεψις ἀπεφάσισεν, ὅπως προοδεύσῃ τὸ θέμα τοῦ μετ'αὐτῆς διαλόγου καὶ συστηθῆ, ὡς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους θεολογικούς διαλόγους, εἰδικὴ ἐπὶ τούτῳ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ.

Ἡ Διάσκεψις ἠσχολήθη ἰδιαιτέρως μὲ τὸ θέμα τῆς θέσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γενικῶς ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Κινήσει καὶ εἰδικώτερον ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν, καὶ ἀπεφάσισεν, ὅπως συνεχισθῆ καὶ ἐνταθῆ ἡ συμμετοχὴ αὐτῆς εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν καὶ ἡ συνεργασία εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις αὐτῆς, εἰδικώτερον δέ ὡς πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν ὅπως ἐπιδιωχθῆ ἵνα ἡ ἐν αὐτῷ ὀργανικὴ συμμετοχὴ αὐτῆς καταστῆ πλέον ἐνεργὸς ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν πάντοτε τῆς τηρήσεως ὑπ'αὐτῆς τῶν ἐκκλησιολογικῶν αὐτῆς ἀρχῶν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προσφέρῃ μείζονα ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς οἰκουμενικῆς χριστιανικῆς ἐνότητος.

Ἐπὶ πλέον ἡ Διάσκεψις, ἐκφράζουσα τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν διαθρησκειακὴν συνεννόησιν καὶ συνεργασίαν, δι'αὐτῆς δέ εἰς τὴν ἀπάλειψιν τοῦ φανατισμοῦ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, καὶ, τοιουτοτρόπως, εἰς τὴν συμφιλίωσιν τῶν λαῶν καὶ ἐπικράτησιν τῶν ἰδεωδῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εἰρήνης εἰς τὸν κόσμον πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκευύματος, ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία συνεργασθῆ πρὸς τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων, ἐκτός τοῦ χριστιανισμοῦ, θρησκευμάτων.

5. Ἡ Διάσκεψις εἰδικῶς ἠσχολήθη μὲ τὸ θέμα τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὑφ'ἀπάντων τῶν χριστιανῶν. Καί, κατ'ἀρχὴν μὲν, ἐξέφρασε τὴν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ὑπάρχουσαν ἐπιθυμίαν πραγματοποιήσεως τούτου. Ὅμως, ἐπειδὴ εἰς τοιαύτης

φύσεως ὑποθέσεις, ἀφορώσας εἰς τὴν ἐνιαίαν ἔκφρασιν τοῦ χριστιανισμοῦ, λαμβάνει σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν τὴν πράξιν τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ὡς ἐβιῶθη αὕτη ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς ἐκ τούτου ἐμφανιζομένας ποιμαντικὰς δυσχερείας, σταθμίζουσα δὲ πάλιν καὶ τὰς ἄλλας ἐν τῇ Δύσει ὑπαρχούσας ὀρθοδόξους ποιμαντικὰς ὑπαγορεύσεις, ἢ Διάσκεψις, πρὸς κατὰ πάντα ἐξισορροπημένην ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος τούτου, ἀπεφάσισεν ὅπως, πρὸς πάσης βεβιασμένης ἐπ' αὐτοῦ πανορθόδοξου ἀποφάνσεως, μελετηθῇ τοῦτο ἐμπεριστατωμένως καὶ ὑφ' ὄψιν αὐτοῦ τὰς πλευράς. Πρὸς τοῦτο ἐνέκρινε νὰ ἀνατεθῇ εἰς τὴν Γραμματείαν ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ὅπως τὸ ταχύτερον δυνατόν συγκαλέσῃ ἐπὶ τούτῳ Συνέδριον, τοῦ ὁποίου νὰ μετὰσχῶσιν ὑπεύθυνοι Ποιμνάρχαι, κανονολόγοι, ἀστρονόμοι, ἱστορικοὶ καὶ κοινωνιολόγοι, καὶ τὸ ὅποῖον νὰ ὑποβάλῃ τὰ πορίσματα τῆς ἐργασίας αὐτοῦ διὰ τῆς Γραμματείας εἰς τὴν ἐπομένην Προσυνοδικὴν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν.

Ἡ Ἀ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, λαβοῦσα τὰς ἀνωτέρω ἀποφάσεις, ἀπέβλεψεν εἰς τρία τινά: νὰ δώσῃ μίαν θετικὴν προώθησιν εἰς τὸ θέμα τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, νὰ προαγάγῃ τὰς διαχριστιανικὰς σχέσεις καὶ τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐπὶ τῷ τέλει τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος, καὶ νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίαν διὰ τῆς ἀνεξιθρήσκου διαθρησκειακῆς συνεργασίας πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, εἰς διακονίαν τοῦ κυττάρου αὐτῆς, τοῦ μοναδικοῦ καὶ ἀνεπαναλήπτου προσώπου τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐν τῷ ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Ὀρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 1976.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ- Πορίσματα τών εργασιών τών Έπιτροπών τής Διασκέψεως.

α) Πόρισμα τών εργασιών τής Α' Έπιτροπής

Σεβασμιώτατε Άγιε Πρόεδρε,

Η συσταθεΐσα υπό τής Όλομελείας τής Α' Προσυνοδικής Πανορθοδόξου Διασκέψεως Α' Έπιτροπή προς α) Αναθεώρησιν του καταλόγου θεμάτων τής Άγίας και Μεγάλης Συνόδου και β) Έξετάσιν τής μεθοδολογίας προπαρασκευής τής Συνόδου, ως προς τά θέματα, συνελθοῦσα υπό τήν προεδρίαν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μολδαβίας κ. Ίουστίνου, γραμματεύοντος δέ του Έλλογιμ. Καθηγητου κ. Στ. Γκόσεβιτς, και έπιληφθεΐσα του άνατεθέντος αύτῆ έργου, υποβάλλει τῆ Ύμετέρα Σεβασμιότητι και δι' αύτῆς τῆ Όλομελεία τής Διασκέψεως τό πόρισμα τών εργασιών αύτῆς, έχον ως άκολουθως :

Α. Ός προς τήν αναθεώρησιν του καταλόγου θεμάτων τής Άγίας και Μεγάλης Συνόδου.

Η ήμετέρα Έπιτροπή προέβη εις τό έργον αύτῆς, κατόπιν άναζητήσεως μεθόδου, ήτις θά επέτρεπε τήν έξαγωγήν συμπερασμάτων ως προς τόν καθορισμόν τών κριτηρίων, βάσει τών όποιων θά έγίνετο ή ζητουμένη έπιλογή φλεγόντων και γενικοῦ ένδιαφέροντος διά τήν καθ' όλου Όρθόδοξον Έκκλησίαν θεμάτων, έκ του καταλόγου τής Α' έν Ρόδω Πανορθοδόξου Διασκέψεως.

Συνεκροτήθησαν προς τουτο άλεπάλληλοι συνεδρίαί τής Έπιτροπής, κατά τάς όποιάς έγένετο διεξοδική συζήτησις, εις ήν μετέσχον άπαντες οί σύνεδροι έκφράσαντες τάς άπόψεις τών Έκκλησιών αύτων, και τελικώς άπεφασίσθη όπως έκάστη άντιπροσωπεία υποβάλῃ γραπτώς ίδιον κατάλογον έπιλεγέντων θεμάτων.

Έκ τής συγκριτικῆς έξετάσεως και μελέτης τών υποβληθέντων καταλόγων προέκυψαν τά έξῆς :

α) Προς κατάρτισιν του Καταλόγου θεμάτων τής Μελλούσης Άγίας και Μεγάλης Συνόδου τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, έγένοντο άποδεκτά ύφ' όλων τών άντιπροσώπων τά κάτωθι θέματα :

1) Αναπροσαρμογή τών περί Νηστείας Έκκλησιαστικῶν Διατάξεων συμφώνως ταΐς άπαιτήσεσι τής συγχρόνου έποχῆς.

2) Κωλύματα γάμου.

3) Ημερολογιακό ζήτημα. Μελέτη του ζητήματος έν αναφορῃ προς τήν περί Πασχαλίου άπόφασιν τής Α' Οίκουμενικῆς Συνόδου και έξεύρεσις τρόπου προς άποκατάστασιν συμπράξεως μεταξύ τών Έκκλησιών έν τῷ ζητήματι τουτῷ.

4) Ὁρθοδοξία καί Διασπορά. Ἐνεστῶσα κατάστασις καί κανονική θέσις τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς.

5) Σχέσεις Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον. α) Ὁρθοδοξία καί Ἀρχαῖαι Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι. β) Ὁρθοδοξία καί Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία. γ) Ὁρθοδοξία καί αἱ ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως προελθοῦσαι Ἐκκλησίαι καί Ὁμολογία. δ) Ὁρθοδοξία καί Παλαιοκαθολικισμός. ε) Ὁρθοδοξία καί Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία.

6) Δίπτυχα.

7) Τὸ Αὐτοκέφαλον καί τὸ Αὐτόνομον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

8) Καθορισμός τῶν ὄρων τῆς ἀναγνωρίσεως Ἐκκλησίας τινός ὡς αὐτονόμου.

9) Ὁρθοδοξία καί Οἰκουμενικὴ Κίνησις.

10) Συμβολὴ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς ἐπικράτησιν τῶν χριστιανικῶν ἰδεωδῶν τῆς εἰρήνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀδελφωσύνης καί τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν λαῶν καί ἄρσιν τῶν φυλετικῶν διακρίσεων.

Ταῦτα συνιστῶσιν τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς συγκληθησομένης Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

β) Πλὴν τῶν ὡς ἄνω θεμάτων προετάθησαν ὑπὸ τῶν διαφόρων ἀντιπροσωπειῶν καί ἄλλα θέματα ἔχοντα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμητικοῦ κριτηρίου τῶν προτεινοσῶν ταῦτα Ἐκκλησιῶν, ὡς ἀκολούθως ἐξ ἐπόψεως προτεραιότητος :

6. Ἐκκλησίαι. 1. Σχέσεις τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καί πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς κανόνας καί τὴν ἱστορίαν. 2. Τρόπος ἀνακηρύξεως Αὐτοκεφάλου. 3. Ὁ γάμος τῶν κληρικῶν μετὰ τὴν χειροτονίαν, ὁ β' γάμος τῶν κληρικῶν.

4 Ἐκκλησίαι. 1. Αἱ πηγαί τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. 2. Ἡ Ἱερά Παράδοσις - καθορισμός τῆς ἐννοίας καί ἐκτάσεως αὐτῆς. 3. Ἐννοια τῆς Ἐκκλησίας. 4) Κοινὴ συνείδησις τῆς Ἐκκλησίας. 5. Τὸ ἐλάθητον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀποφαινομένη διὰ τῆς ἱεραρχίας αὐτῆς ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. 6. Πληρεστέρα συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τῇ λατρευτικῇ καί τῇ ἄλλῃ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας. 7. Ὁρθοδοξία καί ἄλλαι θρησκείαι. 8. Ἡ καῦσις τῶν νεκρῶν καί ἡ Ὁρθόδοξος θεολογία.

3 Ἐκκλησίαι. 1. Ἁγία Γραφή. 2. Θεοπνευστία τῆς Ἁγίας Γραφῆς. 3. Αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας. 4. Ὁρθοδοξία καί Βίβλος. 5. Ἀνακατανομὴ τῶν λειτουργικῶν καθόλου περικοπῶν. 6. Κωδικοποιήσις ἱερῶν κανόνων καί κανονικῶν διατάξεων. 7. Ἡ Ὁρθοδοξία ἐν τῷ κόσμῳ. 8. Οὐσία καί ἐννοια τῶν ὄρων "ἀκρίβεια" καί "οἰκονομία". 9. Ἡ εὐθανασία καί ἡ Ὁρθόδοξος θεολογία.

2 Ἐκκλησίαι. 1. Κῦρος τῶν βιβλίων τῆς Π. Διαθήκης ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. 2. Ὁμοιομορφία Τυπικοῦ καί λειτουργικῶν κειμένων ἐν τῇ λατρείᾳ καί ἐν τῇ τελέσει τῶν μυστηρίων. Ἀναθεώρησις

καί ἐπιστημονική ἐκδοσις αὐτῶν. 3. Μοναχικός Βίος. 4. Εἰρηνικά Γράμματα. 5. Ἅγιον Μῦρον. 6. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί Νεολαία. 7. Τήρησις ἐκ τῶν ἰδρυτικῶν Τόμων ἀπορρευουσῶν ὑποχρεώσεων. 8. Ἀνακήρυξις Αὐτοκεφάλου. 9. Τίς ὁ ἀνακηρύσσων. 10. Προϋποθέσεις καί ὅροι.

1 Ἐκκλησία. 1. Καθορισμός τῆς ἐννοίας τοῦ δόγματος ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου. 2. Συμβολικά κείμενα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. 3. Αὐθεντικά κείμενα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. 4. Διοργάνωσις τῶν πνευματικῶν δικαστηρίων. 5. Τά κατὰ τόν ἐπισκοπικόν βαθμόν. 6. Τίνες αἱ σήμερον ἀνεγνωρισμένοι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι. 7. Μελέτη τρόπων προσεγγίσεως καί ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν προοπτικῇ Συνόδου. 8. Κοινωνικά προβλήματα. 9. Γάμος καί οἰκογένεια. 10. Ἡ Ὁρθοδοξία καί τὰ προβλήματα τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς περιοχάς τῶν ραγδαίων κοινωνικῶν μεταβολῶν. 11. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἔθους ἱερῶν ὀδοιποριῶν πρὸς τὰ ἐκασταχοῦ ἱερά προσκυνήματα.

γ) Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων θεμάτων ἀπεσύρθησαν, συζητήσεως γενομένης, τὰ ἀκόλουθα : 1. Συμβολικά κείμενα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. 2. Διοργάνωσις τῶν πνευματικῶν δικαστηρίων. 3. Τά κατὰ τόν ἐπισκοπικόν βαθμόν. 4. Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί νεολαία. 5. Σχέσεις τῶν κατὰ τόπους Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καί πρὸς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον κατὰ τοὺς κανόνας καί τὴν ἱστορίαν. 6. Κοινωνικά προβλήματα. 7. Γάμος καί οἰκογένεια. 8. Ὁρθοδοξία καί τὰ προβλήματα τῶν χριστιανῶν εἰς τὰς περιοχάς τῶν ραγδαίων κοινωνικῶν μεταβολῶν. 9. Ἀνάπτυξις τοῦ ἔθους τῶν ἱερῶν ὀδοιποριῶν πρὸς τὰ ἐκασταχοῦ ἱερά προσκυνήματα.

δ) Τά ὑπόλοιπα θέματα παραπέμπονται εἰς τὴν κατ'ἰδίαν μελέτην τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἰδιαιτέρως δέ τὰ : 1. Αἱ πηγαί τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. 2. Κωδικοποίησις Ἱερῶν Κανόνων καί κανονικῶν διατάξεων. 3. Οἰκονομία καί ἀκρίβεια. 4. Ἐννοια τῆς Ἐκκλησίας. 5. Μοναχικός βίος, προκειμένου ἐνδεχομένως νά τύχῃ ταῦτα μελλοντικῆς διορθοδόξου ἐξετάσεως.

Β. Ὡς πρὸς τὴν ἐξέτασιν τῆς μεθοδολογίας προπαρασκευῆς τῶν θεμάτων τῆς Συνόδου.

Ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ εἰσηγεῖται, ὅπως τηρηθῇ ἡ ὑπὸ τῆς Δ' Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἀποφασισθεῖσα διαδικασία προπαρασκευῆς τῶν θεμάτων μέ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ ὀριζόμενα πρὸς ἐξέτασιν θέματα θά παρουσιάζωνται ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν ἐνώπιον τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς καί τῶν Προσυνοδικῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων οὐχὶ ὡς εἰσηγήσεις φέρουσαι τὴν ἐπίσημον σφραγίδα καί ἐπικύρωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, δεσμεύουσαι τόν ἐλεύθερον διορθόδοξον διάλογον, ἀλλ' ὡς θεολογικαί, ἐπιστημονικαί ἐργασίαι, γινόμεναι ἀπλῶς τῇ μερίμνῃ αὐτῶν, τῶν ὁποίων ὁμως ἡ ἐκκλησιολογικὴ ἀξιολόγησις καί περιγραφή θά ἀπόκειται τῇ Διορθοδόξῳ Ἐπιτροπῇ, τῇ μελέτῃ ἀπασῶν τῶν ἐπὶ μέρος Ἐκκλησιῶν καί τῇ Προσυνοδικῇ Πανορθοδόξῳ Διασκέψει.

Ὡς πρὸς τὴν προθεσίαν τῆς ὑποβολῆς τῶν εἰσηγήσεων τῇ Γραμματείᾳ ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ὠρί-

σθη ὅπως αὐταὶ ὑποβάλλονται ἐντός ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς ἀναθέσεως, τὸ ἀργότερον δέ, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὑφίσταται ἀποχωρῶν λόγος, ἐντός ἐνός ἔτους.

Ἐσαύτως ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν, ὅπως εἰσηγηθῆ τῇ Ὀλομελείᾳ : α) τὴν ἔκφρασιν θερμοτάτων εὐχαριστιῶν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ, διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κυρίου Μελίτωνος ἐπὶ τῇ παρασχεθείσῃ ἐνταῦθα φιλοξενίᾳ, καὶ β) ἐξάρη τὸ γενικῶς ἐν τῷ ἐνταῦθα Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συντελούμενον διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν πολύτιμον ἔργον, συγκαίρουσα ἅμα τὸν Γραμματέα ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Τρανουπόλεως κ. Δαμασκηνόν καὶ τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ διὰ τὴν σπουδαιοτάτην συμβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν καθόλου προαγωγὴν καὶ προώθησιν τοῦ ἔργου τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς

β) Πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Β' Ἐπιτροπῆς

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,

Ἡ ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας τῆς Διασκέψεως συσταθεῖσα Β' Ἐπιτροπὴ πρὸς "γενικὴν ἐπισκόπησιν καὶ ἀξιολόγησιν τῆς πορείας τῶν σχέσεων καὶ τῶν διαλόγων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, ὡς καὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν", συνελθοῦσα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Καρελίας καὶ πάσης Φινλανδίας κ. Παύλου, γραμματεύοντος δέ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἐμμ. Φωτιάδου, καὶ ἐπιληφθεῖσα τοῦ ἀνατεθέντος εἰς αὐτὴν ἔργου, ὑποβάλλει τῇ ἡμετέρᾳ Σεβασμιότητι καὶ δι' αὐτῆς τῇ Ὀλομελείᾳ τῆς Διασκέψεως τὸ πόρισμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἔχον ὡς ἀκολουθῶς :

I. Γενικὴ ἐπισκόπησις : .....

II. Ἀξιολόγησις :

Προκειμένου νῦν περὶ τῆς ἐπιβαλλομένης ἀξιολογήσεως τῶν σχέσεων καὶ τῶν διαλόγων τούτων, πρὸς ἀνάλογον χάραξιν τῆς γραμμῆς τὴν ὁποίαν ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία δεόν νά ἀκολουθήσῃ ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἡμῶν παρατηρεῖ τὰ ἀκόλουθα :

α) ὅτι ὁ μετὰ τῶν Ἑτεροδόξων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν διάλογος, τὸν ὁποῖον ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἔχει καλῶς συστηματοποιήσει ἀπὸ 15ετίας δι' ἀναγωγῆς αὐτοῦ εἰς πανορθόδοξον ἐπίπεδον, ἀποδεικνύεται πολλαχῶς ὠφέλιμος δι' αὐτάς, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους. Διὰ τοῦ διαλόγου οἱ μὲν ἑτερόδοξοι πληροφοροῦνται παρὰ τῆς ἀλωβήτως διατηρούσης τὴν ἀποστολοπαράδοτον πίστιν Ἐκκλησίας περὶ τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας ἐν πάσῃ

τῆς πληρότητι καί καθαρότητι αὐτῆς, καί μουῦνται ἀκριβέστερον εἰς τόν ἀδαπάνητον πλοῦτον τῆς Ὁρθοδόξου θεολογίας, τῆς ὀρθοδόξου λατρευτικῆς ζωῆς, καί τοῦ καθόλου Ὁρθοδόξου βιώματος. Ἡμεῖς δέ ἀνανεούμεθα καί ἀπό ἀνάγκης φερόμεθα εἰς βαθυτέραν μελέτην τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως διὰ περισσότερον ἐνδελεχοῦς καί ἐπιμόνου ἐγκύψεως εἰς τήν πατερικήν θεολογίαν καί σκέψιν.

β) Ὅτι διὰ τοῦ διαλόγου οἱ Ὁρθόδοξοι προσφέρομεν ὀφειλετικήν μαρτυρίαν εἰς τόν ἕτεροδόξον κόσμον, ὀδηγοῦντες τοῦτον εἰς συνειδητοποιήσιν τῆς εὐθύνης, τήν ὁποίαν πάντες φέρομεν διὰ τήν διαίρεσιν τῆς χριστιανοσύνης, καί τήν ἀπό τῆς διαιρέσεως ταύτης προελθοῦσαν καί, ἀτυχῶς, συνεχιζομένην ἀποξένωσιν καί ὁμολογιακήν σύγχυσιν.

γ) Ὁ διάλογος πρέπει νά βοηθήσῃ ἡμᾶς νά ἴδωμεν καλλίτερον τά εἰς ἱστορικάς συνθήκας ὀφειλόμενα ἀσθενῆ ἡμῶν σημεῖα, τάς ἐλλείψεις ἡμῶν εἰς τόν ὀργανωτικόν τομέα, καί νά ἀσκήσωμεν κριτικήν ἐπί τῶν ψυχολογικῶν τάσεων ὡς καί τῆς νοοτροπίας τάς ὁποίας ὁ ἀπομονωτισμός ἡμῶν καί αἱ σκληραῖ συνθήκαι τῆς ἱστορίας ἡμῶν διαιώνισαν. Καλούμεθα νά ἀσκήσωμεν κριτικήν ἐπί τῆς ἀνθρωπίνης ἡμῶν πραγματικότητος χωρίς νά σχετικοποιήσωμεν τήν Ἀποκάλυψιν καί συνεχίζοντες πάντοτε νά τρεφώμεθα ἐκ τῆς αὐτῆς πίστεως καί τῆς αὐτῆς λειτουργικῆς ζωῆς.

Ὁ διάλογος θά ἐπιτρέψῃ εἰς ἡμᾶς νά ἐκτιμήσωμεν τήν πολύ μεγάλην ἀντιστοιχίαν τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς ὡς καί τό πνευματικόν μεγαλεῖον, τήν εὐαγγελικήν προσπάθειαν, τήν θεολογικήν σοβαρότητα τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Δύσεως, ἴσως δέ καί ὠρισμένας συμπληρωματικάς τῶν ἰδικῶν μας ὀψεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς αὐτῆς.

Ὅ,τι προέχει εἶναι ὄχι τόσον τό νά ἀντιδικῶμεν μέ τάς ἄλλας Ἐκκλησίας, ὅσον τό νά δεῖξωμεν διὰ μιᾶς ἀνανεωμένης πνευματικῆς ζωῆς παρ' ἡμῖν καί διὰ τῆς ἐμβαθύνσεως τῆς Παραδόσεως ὅτι μία τοιαύτη ἢ τοιαύτη νοσηρά ἐκβλάστησις ἢ παραμόρφωσις τῆς Δύσεως δύναται νά θεραπευθῇ διὰ μιᾶς αὐξοῦσης ἐκτιμήσεως τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πρός καλήν δέ τοῦ διαλόγου διεξαγωγήν, ὅτι δέον ὅπως ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἀποσαφηνίσῃ τάς ἀρχάς αὐτῆς ὡς πρός τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν καί καθορίσῃ τήν φύσιν, τήν ἐννοίαν καί τά ὄρια ἐν οἷς αὕτη ὀφείλει νά κινήθῃ μελλοντικῶς ἐν τῇ οἰκουμενικῇ ἀποστολῇ τῆς Ὁρθοδοξίας. Δέον νά διατυπωθῶσι σαφῶς αἱ ἐκκλησιολογικαί ἀρχαί, καί νά καθορισθῇ ἡ ἐκκλησιολογική βάση, ἡ προοπτική καί ἡ μεθοδολογία ἀναφορικῶς πρός τάς σχέσεις καί τόν διάλογον ἡμῶν μετά τῶν ἕτεροδόξων.

δ) Ὅτι, διὰ τοῦτο, δέον νά συνεχισθῇ ὁ διάλογος ἐφ' ὅσον οὗτος παρέχει ἐλπίδα ἀγαθῆς καρποφορίας, καί νά ἐπεκταθῇ, εἰ δυνατόν, καί εἰς τοῦς πιστοῦς τῶν ἄλλων θρησκευμάτων, ἐπί προαγωγῇ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, τῆς εἰρήνης καί τῆς ἐλευθερίας μεταξὺ τῶν λαῶν.

ε) Ότι δέον νά δραστηριοποιηθῆ ἡ συσταθεῖσα Τεχνική Θεολογική Έπιτροπή διά τόν Διάλογον μετά τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Έκκλησίας.

ς) Ότι ἡ μή συσταθεῖσα εἰσέτι Διορθόδοξος Θεολογική Έπιτροπή διά τόν διάλογον μετά τῶν Λουθηρανῶν θά ἔδει νά συσταθῆ, πρός ἀξιοποίησιν τῶν σχετικῶς γενομένων θεολογικῶν ἐπαφῶν καί παρασκευῆν τοῦ ἐπισήμου μετ' αὐτῶν διαλόγου.

ζ) Άναφορικῶς πρός τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιῶν καί τήν εἰς αὐτό συμμετοχήν καί συνεργασίαν τῆς Όρθοδόξου ἡμῶν Έκκλησίας, ὅτι ἡ τοῦ συμβουλίου τούτου, κατά τούς τελευταίους ἰδίᾳ χρόνους, κατευθυντήριος ὀριζόντιος γραμμή, ἡ καλύπτουσα ἓν τινι βαθμῶ ἀνάγκας τοῦ χριστιανισμοῦ, δέν εὐρίσκεται εἰς ἐξισοροπημένην διασταύρωσιν πρός τήν κάθετον γραμμήν, τήν ἀποτελοῦσαν τόν πρῶτον λόγον, καί κατ' ἀκολουθίαν τόν κύριον σκοπόν, τῆς συστάσεως αὐτοῦ - τήν ἀναζήτησιν δηλαδή τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, μονίμου δώρου τοῦ Άγίου Πνεύματος πρός τήν Έκκλησίαν, ἐφ' ὅσον ἡ διαίρεσις δέν εἶναι εἰμῆ προσωρινή ἱστορική κατάστασις, καί τήν ἐπανάκτησιν τῆς ἀληθοῦς οἰκουμενικῆς διαστάσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Τοῦτο, σὺν ἄλλοις, παρετητήθη εἰς τό ἐν ἔτει 1973 σχετικόν διάγγελμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ Όρθόδοξος Έκκλησία ἐξακολουθεῖ παρά ταῦτα νά μετέχη τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Έκκλησιῶν, γενικῶς ἐκτιμῶσα τό ἔργον αὐτοῦ καί πιστεύουσα εἰς τό πολύτιμον τῆς προσφορᾶς αὐτῆς πρός τήν οἰκουμενικήν καθόλου κίνησιν καί εἰδικώτερον πρός αὐτό τοῦτο τό Παγκόσμιον Συμβούλιον Έκκλησιῶν, εἰς τό ὅποιον προσδίδει τόν χαρακτήρα τοῦ Παγκοσμίου καθόσον ἄνευ τῆς Όρθοδόξου συμμετοχῆς τό Συμβούλιον τοῦτο θά ἦτο ἀπλῶς Όμοσπονδία Προτεστάντικῶν Έκκλησιῶν.

Διά τήν τόσον βαρυνούσης σημασίας παρουσίαν τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας ἐν τῷ Συμβουλίῳ, ὅτι θά ἔδει μετά περισσοτέρας προθυμίας νά ἀκουσθῆ ἡ ἐπιθυμία καί πρότασις αὐτῆς, ὅπως δοθῆ μείζων προσοχή εἰς τήν κάθετον γραμμήν αὐτοῦ τήν ἐκφραζομένην ἐν αὐτῷ διά τοῦ Τμήματος "Πίστις καί Τάξις" καί τῶν ἄλλων παρεμφερῶν Τμημάτων. Ἡ Όρθόδοξος Έκκλησία δέον νά συμβάλληται περισσότερο εἰς τήν θεολογίαν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος, προσφέρουσα ἐνεργότερον τάς ὀρθοδόξους ἀπόψεις, καί πρός τοῦτο δέον νά ἀυξηθῆ ὁ ἀριθμός Όρθοδόξων γενικῶς μέν μεταξύ τοῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τοῦ Συμβουλίου ἐν τῷ Κέντρῳ αὐτοῦ, ἰδιαιτέρως δέ εἰς τό προσωπικόν τοῦ Τμήματος "Πίστις καί Τάξις", ὥστε τά κείμενα, τά καταρτισθέντα ἐν τῷ Τμήματι τούτῳ, νά φέρωσιν καί σφραγίδα τῶν ὀρθοδόξων θεολογικῶν ἀπόψεων, ἐνῶ, ὅπως ταῦτα ἐμφανίζονται σήμερον, φέρουσιν εἰς μέγιστον βαθμόν χροιάν προτεστάντικήν.

η) Ότι πρέπει νά ὑποδειχθῆ ἡ προσαρμογή τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τοῦ Συμβουλίου πρός τάς Όρθοδόξους Έκκλησιολογικάς προϋποθέσεις ὅσον ἀφορᾶ εἰς τόν τρόπον ἐκλογῆς τῶν ἐκπροσώπων τῆς Όρθοδόξου Έκκλησίας εἰς τά διοικητικά καί συμβουλευτικά σώματα τοῦ Συμβουλίου.

Έν τῷ ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Όρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆ 27ῃ Νοεμβρίου 1976.

Άντί τῆς Έπιτροπῆς Β'
Ό Πρόεδρος αὐτῆς

γ) Πόρισμα τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Ἐπιτροπῆς

Σεβασμιώτατε Πρόεδρε,

1. Ἡ Γ' Ἐπιτροπή τῆς Α' Πανορθόδοξου Προσυνοδικῆς Διασκέψεως ἐμελέτησε τό θέμα τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὑφ' ὄλων τῶν Χριστιανῶν τήν αὐτήν Κυριακήν. Ἐνήργησεν ὑπευθύνως ὡς πρός τό σύνολον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τάς συγχρόνους οἰκουμενικάς τάσεις πρός ἔνωσιν τῶν Χριστιανῶν.

2. Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐπέμεινεν εἰς τό βάθος τοῦ προβλήματος, διότι τοῦτο ὑπερβαίνει τήν ἀρμοδιότητα αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τό ἐπίκαιρον ἢ ἀκαιρον τῆς ἐγγραφῆς τοῦ θέματος τούτου εἰς τήν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς συγκληθησομένης Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῶν Ὁρθόδοξων.

3. Οἱ ἐκπρόσωποι, ὡς πλήρως ὑπεύθυνοι διὰ τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὑπεγράμμισαν τά ἀκόλουθα σημεῖα :

α) Ποιμαντική διάστασις τοῦ προβλήματος. Δεδομένης τῆς σημερινῆς θέσεως πολλῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τόσον ἐξ ἐπόψεως κοινωνιολογικῆς ὥσον καί ἐξ ἐπόψεως τῶν ὀδυνηρῶν αὐτῶν ἐμπειριῶν τοῦ παρελθόντος, ἀλλαγὴ τις τῆς ἡμερομηνίας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα θά προεκάλει ἐνδεχομένως ἀναταραχάς καί θά προσέθετε νέα σχίσματα εἰς τοὺς κόλπους τοῦ πληρώματος. Οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν θεωροῦν ὅτι μέγας ἀριθμός πιστῶν δέν εἶναι ψυχολογικῶς καί ἐν γένει ποιμαντικῶς ἔτοιμος διὰ τοιαύτην ἀλλαγὴν.

β) Μέριμνα τῆς ἀκεραιότητος τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἡ ἡμερομηνία ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὑπό τῶν Ὁρθόδοξων ὡς διαφέρουσα ἐκείνης τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν παρουσιάζεται ὡς ἀναζητήσις ταυτότητος καί πιστότητος δι' ὄσας Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας εὐρίσκονται εἰς ἀμεσον ἐπαφήν μετὰ τοῦ σοβαροῦ προβλήματος τοῦ προσηλυτισμοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ υἱοθέτησις κοινῆς ἡμερομηνίας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα δύναται νά διευκολύνῃ τόν προσηλυτισμόν τῶν πιστῶν τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων.

γ) Ἀνάγκη πιστότητος ὡς πρός τήν Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικήν Σύνοδον. Ὁρισμένοι Ἐκπρόσωποι διεπίστωσαν ὅτι ἡ ἀλλαγὴ ἡμερομηνίας τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ἀποτελεῖ παραβίασιν τῶν ἀποφάσεων τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί ἐνέχει τόν κίνδυνον ὅπως ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ πληρώματος κλονισθῇ ὑπό αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς. Πρέπει νά διατηρηθῇ ἡ ἰδία διάκρισις μεταξὺ τοῦ ἐβραϊκοῦ καί τοῦ χριστιανικοῦ Πάσχα.

δ) Μὴ ὀρθόδοξος προέλευσις τοῦ αἰτήματος περί κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα. Ἐάν αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἤρχισαν τήν συζήτησιν τοῦ προβλήματος τούτου, τό ἔπραξαν πιεζόμεναι ὑπό ἐξωτερικῶν παραγόντων, ξένων πρὸς τήν ἐκκλησιαστικὴν αὐτῶν ζωὴν. Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν αἰσθάνονται πρός τό παρόν τήν ἀνάγκην ἀλλαγῆς τῆς

ἡμερομηνίας ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα ὡς αὕτη ἔχει σήμερον. Δι' ὅλους αὐτούς τοὺς λόγους ὠρισμένοι Ἐκπρόσωποι πιστεύουν ὅτι ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δέν θά ἔπρεπε νά λάβῃ ἀποφάσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

4. Συγχρόως, ἐν πνεύματι εὐθύνης πρὸς τὰς οἰκουμενικὰς ὑποχρεώσεις τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὸν πόθον ἐνότητος παντός τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὠρισμένοι Σύνοδοι ἐτόνισαν ὅτι :

α) Ὁ ὑπὸ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἑορτασμός τοῦ Πάσχα εἰς διάφορον ἡμερομηνίαν ἀποτελεῖ πρόκλησιν πρὸς τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

β) Ὁ ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἑορτασμός τοῦ Πάσχα εἰς διαφόρους ἡμερομηνίας ἀποτελεῖ σοβαρὸν πρόβλημα διὰ τοὺς Ὁρθοδόξους ἐκείνους οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς χώρας ὅπου εἶναι ἀναμειγμένοι μετὰ Χριστιανῶν ἄλλων Ὁμολογιῶν. Παρ' ὅλον ὅτι ὑπεγραμμίσθη ὁμοφώνως ὅτι ὁ ἑορτασμός τοῦ Πάσχα πρέπει νά εἶναι κοινός δι' ὅλας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἐτέθη τὸ ἐρώτημα, ἐάν ἐκάστη τοπικὴ Ἐκκλησία θά ἠδύνατο νά ἑορτάζῃ ἐλευθέρως τὸ Πάσχα εἰς μίαν κοινήν ἡμερομηνίαν μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν τῆς ἰδίας χώρας.

γ) Ἡ Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, καθορίσασα τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Πάσχα, δέν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τῆς εἰμῆ μόνον τὸν μεσογειακὸν χῶρον. Ἡ παρουσία Χριστιανῶν εἰς διαφόρους γεωγραφικὰς ζῶνας τοῦ κόσμου θέτει νέα προβλήματα ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Πάσχα. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀπόφασις τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου θά ἔπρεπε νά ἐρμηνευθῇ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς διατυπώσεώς της.

δ) θά ἦτο ἐπιθυμητέον νά μελετηθῇ καὶ ἐξευρεθῇ λύσις τῆς ὑφισταμένης ἀνωμαλίας εἰς ὅσας Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας υἱοθέτησαν τὸ νέον ἡμερολόγιον, ἀλλ' αἱ ὅποιοι, ἐν τῇ μερίμνῃ τῆς ἐνότητος καὶ τῆς κοινῆς αὐτῶν μετὰ τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἑορτάζουν τὸ Πάσχα συμφώνως πρὸς τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον. θά ἐπρόκειτο εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν περὶ ἐναρμονίσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμερολογίου μετὰ τῶν ἀστρονομικῶν δεδομένων.

ε) Οἱ Ὁρθόδοξοι Ἀντιπρόσωποι εἰς τὴν Ε' Γεν. Συνέλευσιν τοῦ Π.Σ.Ε., ἐδήλωσαν ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι των θά ἐξετάσουν τὸ θέμα τοῦ κοινοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα.

Εἰσήγησις. Ἀνταποκρινομένη εἰς τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην μετὰ γνησίου συναισθήματος εὐθύνης καὶ μεριμνῶσα διὰ τὰς ποιμαντικὰς ἀνάγκας αἵτινες ἐξεφράσθησαν ὑπὸ τινῶν Ὁρθοδόξων ἀδελφῶν, ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ προτείνει εἰς τὴν Ὀλομέλειαν ὅπως εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Γραμματείαν προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν σύντομον σύγκλησιν συσκέψεως μικρᾶς ομάδος ἐιδικῶν (ἀστρονόμων, ἱστορικῶν, κανονιολόγων), ὡς καὶ ποιμένων ἵνα ὑποβάλουν μίαν μελέτην ἀρμοδίων ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΜΕΛΙΤΩΝΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ Α΄ ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Ο Μ Ι Λ Ι Α

ΕΠΙ ΤΗ, ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

+++++

Σεβάσμιλοι σύεδροι τῆς Α΄ Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως,

Εἰς τό τέρμα τοῦ ἔργου ἡμῶν φθάσαντες, λέγομεν, Δόξα σοι ὁ θεός Πατήρ σὺν τῷ Υἱῷ καί τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ὁ Κύριος εἶπεν "οὐ γάρ εἰσὶ δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τό ἐμόν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμί ἐν μέσῳ αὐτῶν" (Ματθ. 18,20). κἀν δύο ἢ τρεῖς εἶναι ὄντως συνηγμένοι εἰς τό ὄνομά Του εἶναι Ἐκεῖνος παρῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, πόσῳ μᾶλλον ὅταν πλείονες εἶναι συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί Του, εἶναι μᾶλλον καί μᾶλλον Ἐκεῖνος παρῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἐμπνέων, ἐλέγχων, ὀδηγῶν καί κατευθύνων τοὺς πάντας πρός τήν πλήρωσιν τοῦ Ἁγίου θελήματός Του.

Καί πάλιν ὁ Κύριος εἶπε πρός τοὺς Ἀποστόλους: "ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμί πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος" (Ματθ. 28,20). λέγων δέ τοῦτο, βεβαίως, δέν ἠνύσει μόνον τοὺς περὶ Αὐτόν μαθητάς ἀλλά τήν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀπ' αὐτῶν Ἐκκλησίαν, τοὺς ἀποστόλους πασῶν τῶν ἡμερῶν.

Ἀπό τῶν θείων τούτων ρημάτων ἀφ' ἐνός, καί ἀπό τῆς πραγματικότητος τῆς ἱεραῆς ἡμῶν Συνάξεως ἀφ' ἐτέρου, βεβαιούμεθα ὅτι ὁ Κύριος ἦτο ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν καθ' ὅλον τοῦτο τό διάστημα τῆς ἐπιτελέσεως τοῦ ὑπό τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἀνατεθέντος ἡμῖν ἱεροῦ ἔργου.

Ἐν τῇ βεβαιότητι ταύτῃ κατακλείομεν σήμερον τήν Α΄ Προσυνοδικήν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν καί εὐχαριστοῦμεν τῷ Κυρίῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι εἰς κενόν οὐκ ἐδράμομεν, οὐδέ παρεδόθημεν τῷ κόσμῳ, τῷ θελήσαντι διάσκορπῆσαι ἡμᾶς καί ἀντιταχθῆναι τῷ Συναγαγόντι.

Καί ἤδη ἐπιστάσης τῆς στιγμῆς ἵνα χωρισθῶμεν ἀπ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, αἰσθανόμεθα ἑαυτοὺς καί ἀλλήλους μᾶλλον ἢ ὅτε ἤλθομεν ἐδῶ ἡνωμένους τῷ πνεύματι.

Ἦλθομεν ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ τοπικῆς Ἐκκλησίας, κομίζων τόν ἐν αὐτῇ φυλαχθέντα καί βιούμενον θησαυρόν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καί παραδόσεως, καί τήν ἐμπειρίαν τῆς, ἀνά τόν χρόνον, ἱστορικῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας του, ἀπερχόμεθα δέ τώρα ἐντεῦθεν, κομίζοντες ἕκαστος εἰς τήν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπί μέρους Ἐκκλησίαν τήν ἐμπειρίαν τοῦ βιώματος ἐν μορφῇ συγκεκριμένη, τῆς μιᾶς, ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

καί ἐάν ἐπρόκειτο μόνον διὰ νά ἐξέλθωμεν ἐξ ἑαυτῶν, ἐκ τῆς ἰδιοτελοῦς ἐκκλησιαστικῆς μονώσεως· καί μόνον διὰ νά συναντηθῶμεν ἐν τῇ κοινότητι τῆς Ὁρθοδόξου ἀδελφότητος· καί μόνον διὰ νά περιβάλωμεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ καί τῇ κοινωνίᾳ τῆς εὐχαριστίας τήν κοινήν τῆς Ὁρθοδοξίας Ἁγίαν Τράπεζαν, καί διὰ μόνον τούς λόγους τούτους, λέγομεν, θά ἤξιζεν ἵνα συνέλθῃ ἡ παροῦσα Διάσκεψις.

Ἄλλ' ὁ Παράκλητος ἠύδookησεν ἵνα, ἐν τέλει, ὁδηγήσῃ ἡμᾶς περαιτέρω εἰς τήν θεωρίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τήν, ὅσον ἐνεστί, δυνατήν ἀποτίμησιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως καί τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς, καί ἔτι πλέον εἰς τήν ἀναζήτησιν καί ἐξεύρεσιν τῶν μᾶλλον προσφόρων τρόπων πρός θεραπείαν αὐτῶν.

Ὅθεν, ἀνευ οὐδεμιᾶς θριαμβολογίας, ἀλλ' ἐν πάσῃ ταπεινότητι, δυνάμεθα σήμερον νά ὁμολογήσωμεν ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ κόσμου, ὅτι ἤρκησεν ἡμῖν ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καί ὅτι ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐτελειώθη ἐν τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν.

Ἐπανακάμπτοντες εἰς τά ἴδια, ἅς κομίσωμεν τήν ἐν τῇ ἐνότητι τῆς Ὁρθοδοξίας βιωθεῖσαν ὑφ' ἡμῶν θείαν χάριν καί τήν ἐν τῇ Διασκέψει ταύτῃ, παρά πάσας τάς ἀνθρωπίνους ἀσθενείας ἡμῶν, ἐν τέλει τελειωθεῖσαν δύναμιν τοῦ Κυρίου τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ Κυρίου τοῦ κόσμου.

Ὅμως συγχρόνως ὁμολογοῦμεν, ὅτι εἰς ἐνέργειαν τῆς χάριτος καί εἰς τελείωσιν τῆς δυνάμεως τοῦ Κυρίου συνηπούργησαν ἡ ἀγάπη, ἡ θέλησις ὑπακοῆς εἰς τό θεῖον θέλημα καί εἰς τό ἅγιον συμφέρον τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Διασκέψει ταύτῃ.

Διό καί εὐχαριστοῦμεν, ἀδελφοί, πᾶσιν ὑμῖν, οἵτινες, ὑπερβάντες ἑαυτούς καί τά ἴδια θελήματα καί τόν τοπικισμόν καί τήν μικράν θεωρίαν τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας, ἠνοίξατε τοῖς πιστοῖς καί τῷ κόσμῳ τήν Ὁραίαν Πύλην αὐτῆς ἵνα θεασθῶσι τό Σῶμα τοῦ Κυρίου καί τήν ὑπερθεν αὐτοῦ ἀκοίμητον τῆς Ὁρθοδοξίας κανδήλαν.

Ἀπ' αὐτῆς, λοιπόν, δεῦτε πάντες λάβωμεν ἐκ νέου, καί ἐκ νέου μεταδώσωμεν φῶς, φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου τῆς ἁγίας ἡμῶν πίστεως φωτός καί δοξάσωμεν Χριστόν τόν Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, μεθ' ἡμῶν δέ καί δι' ἡμῶν, ἐν τῇ ὁμοφώνῳ Ὁρθοδόξῳ μαρτυρίᾳ, δοξάσῃ αὐτόν καί ὁ κόσμος. Ἀμήν.